

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-banásos petit sor egyszer 20 fl,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. m
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

POSZTKERESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, október 22

Mai számunk főbb közleményei:

- Irányváltás a románok politikájában.
- Frank L. András bűnpöre.
- A tereplovagló verseny eredménye.
- A balkáni háború.
- Justh Gyula nem titkos tanácsos többé.
- Hadnagy és énekesnő szerelmi drámája.
- Tarkaságok.

A béke-apostol.

Arad, október 21.

Andrássy Gyula gróf, miként ezt már annyiszor megcselekedte, ismét magára öltötte Magyarország gondviselésének palástját és a *Neue Freie Presse* vasárnapi számában hosszú lélekzetű cikket írt. „A magyarországi ellenzék küzdelme és a monarchia érdeke címmel.” Ebben a cikkben három hasábon azt fejtegeti a nemes gróf, hogy a mostani belpolitikai helyzet tarthatatlan s tekintettel a rendkívül bonyolult külpolitikai helyzetre, ezt az állapotot sürgősen meg kell szüntetni.

A végkövetkeztetése a cikkelynek minden magyar politikusnak helyeslésével fog találkozni, de annál inkább kihívja a jogos bírálatot a cikknek többi tartalma és az az okfűzés, amelyből az illustis cikkíró ezt a végső konzekvenciáját levonja. Azzal kezd a gróf, hogy: az olyan delegáció, melyben nincsenek képviselve az összes pártok, nem bírhat oly erkölcsi súlyal, melyre szüksége van.

Aztán elöadja, hogy ez a mostani delegáció olyan terheket szavazott meg, melyeket az ellenzék nem is ellenőrizhetett s azt a kérdést veti fel, hogy emelni fogja e a monarchia tekintélyének a súlyát az, ha a delegációk által megszavazott közös költségeket is rendőri asszisztencia mellett kell majd az állam költségvetésébe beálatítani?

Majd azt fejtegeti, hogy a hadseregek erejét nem a katonák és ágyuk száma adja meg, hanem a nemzet morális erejének és áldozatkészségének nagysága, mely nincsen meg, ha a nemzet ilyen nagy külpolitikai válságok idején partokra van szakadva, melyek gyűlölettől eltelve állanak egymással szemben. Felhossa még, hogy egy országban, ahol egy képviselő az ország egy részének tapsai között golyót röpít az elnök felé, ott a hol e mozgalmak közepette egy köztársasági párt alakul, ott ahol olyan konzervatív politikuskok, mint Apponyi, Károlyi, Mezőssy és Désy az obstrukció fegyvereihez fordulnak, ahol a néppárt és a szociálisták egy táborban küzdenek a kormány ellen, ott nem lehet arra számítani, hogy a nemzet ismét egységessé legyen. Rendszerváltozásra van tehát szükség. De e rendzerváltozást nem új választásoktól, hanem egy kompromisszumtól várja, melynek alapján a parlamentáris rend helyreállítható. Az ellenzék az alkotmány helyreállításáért küzd s ebben a küzdelmében számít *Ausztria alkotmányosan gondolkozó elemeire*, kiknek sorsa a miénkével kapcsolatos. Azzal fejezi be cikkét, hogy kötelességének tartja a békét előidézni s felhívja a többséget, hogy tegye meg a kezdeményező lépéseket a béke megteremtésére s nem kételkedik abban, hogy a nemzet existenciális érdekei a békét meg fogják teremteni.

Aki a cikket figyelemmel elolvasta, elsősorban arra a következtetésre fog jutni, hogy a cikk írója a magyar parlament történetének utolsó tiz esztendejét átaludta s politikáját csupán a junius negyediké óta lefolyt eseményekre alapítja. A cikk írója feledni látszik azt, hogy az utolsó tiz év alatt a magyar politikát az obstrukció dominálta s hogy az utolsó tiz év alatt ez az obstrukció enerválta teljesen a magyar közéletet. Hogy az obstrukció Magyarországon oly hatalmassá lett, abban talán épen a cikkírónak van a legnagyobb érdeme, aki Bánffytól kezdve végig valamennyi kormányt az obstrukció támadásaival szemben mindig pontosan cserben hagyott s az obstrukciót

mindig hatalmasan támogatta. Azért talán Andrassy grófnak áll legkevésbé jól a békeszerző szerepe, ha csak a „Si vis pacem, para bellum” elve alapján nem.

Az igaz, hogy a mai helyzet áldatlan és a normális viszonyok helyreállítása minden hazafinak igaz óhaja. Ámde a normális helyzetet csakis azok állíthatják helyre, akik azt előidéztek.

Andrássy Gyula gróf cikkében kijelenti, hogy a mostani többség és az ellenzék között a megállapodás lehetetlen. A cikk vége azután ritka logikával abban csucosodik ki, hogy a helyzet megoldása csakis kompromisszum alapján lehetséges. Hogy ez a kompromisszum hogyan létesüljön: annak kifejtésével adós maradt. Ha a kompromisszumot úgy képzeli a gróf, hogy a munkapárt saját fejének és lételének feláldozásával deferáljon a kisebbségnek: úgy ezt a békeszózatát is elhelyezteti abba a régiségtárba, melyben az ő béketervei már szép számban pihennek.

De ha Andrassy gróf igazán szolgálni akarja a béke ügyét, úgy nem a többséghez kell intéznie a szózatát, hanem fegyvertársaihoz a koalált obstruktorokhoz. A kezdeményezés a többség részéről ismételtlen megtörtént, a kormány felkínált nekik minden alkotmánybiztosítékot, rajtuk áll, hogy a monarchia nagyhatalmi állásának hozzák meg az áldozatot, mely tőlük megkivántatik: temessék el ők az obstrukciót s meglesz a béke.

És még valamit: a monarchia nagyhatalmi állását a nagy Andrassy Gyula tette hatalmassá és erőssé. Szerencse, hogy ez a hatalmi állás olyan szilárdul van megalapozva, hogy az nem szorult a kis Andrassy Gyulának segítségére, mert az utóbbinak fejtegetései nem annyira a monarchia nagyhatalmi állásának, hanem a nagyhatalmi állás jelszavának hangoztatása mellett, egy csődöt mondott ellenzéki politikának akar segítségére lenni.

Történet a régi Zarándmegyéből.

Irta: Gáspár Ármín.

(A nagyuri suszter). A Hunyadmegyében fekvő kis alvácai fürdőhely ma is kedves gyülekező helye a vidéki uriközönségnek. Évtizedekkel ezelőtt, Zarándvármegye fennállása idején pedig valóságos középpontja volt a megyei életnek. Az egykori Csáky uradalom évszázados parkjának terebélyes fái alatt vig élet folyt a sokszor hetekig tartó mulatozás kapcsán. A szilaj jókedv, a sok pajkos tréfa, amelyről ma is kedves emlékként tömérdek epizódot regélnek e vidéken, mind arról tanuskodnak, hogy a hajdani jó időkkel az emberek aranykedve is sirba szállott.

Az alvácai vig társaságnak középpontja a nagyhalmági gróf Bethlen-féle uradalom intézője volt. Az öreg Dózsa bácsi, akinek elmés humorát s gavalléros föllépését még a harmadik vármegyében is ismerték, rendszeren vasárnaponként négyesfogatán érkezett a fürdőbe. Ilyenkor vendége volt az egész fürdőközönség s bizony nem egyszer történt, hogy a társaság csak akkor tért haza Dózsa bácsival együtt, amikor a fehérmű váltása — ami az akkori időkben hetekig csak egyszer szokott történni — rákényszerítette őket.

Dózsa bácsinak egyik kedvelt foglalkozása

volt az erdélyi érchegységben bányát kutatni. Egy ilyen fáradságos kirándulás után kopott ruhában, sárosan tért be az alvácai fürdőbe. A terrasszon előkelően öltözött ur ült egy magában egy pohár sör mellett. Dózsa bácsi rövid köszönés után a szomszédasztalnál telepedett le. Az idegen gyanusan tekintett az ütött kopott ruhája emberre s köszönését is alig fogadta. Kis idő multával megszólal az idegen s csak úgy foghegyről megkérdi Dózsa bácsit:

— Halja, ismerős maga bácsi a faluban?

— Hogyne, hisz idevaló vagyok.

— No, akkor mondja meg, van-e itt megbízható suszter, aki nekem lehető legrövidebb idő alatt egy pár csizmát készítene. Kataszteri mérnök vagyok — folytatta — csak most látom, hogy e vidéken bizony finom cipővel semmire sem megyek.

Dózsa bácsi szeme megcsillant. Szinte alázatos hangon fordult a kataszteri mérnökhöz:

— Hogyne volna nagyságos uram, hisz magam is az vagyok, az összes fürdővendégeknek én készítem a lábbelit.

— Hát akkor csináljon nekem egy pár csizmát. Jó erőset. Nem szoktam alkudni. Csak egyet kötök ki: hamar készítse el a csizmát, mert nagy szükségem van rá.

— Elkészíthetem három nap alatt, de szegény iparos vagyok, kérek hát tiz forint előleget, hogy a szükséges anyagot megvehessem.

A mérnök szó nélkül oda adta a tiz forintot. Dózsa bácsi pedig előkerített egy papírzalagot, nagy tisztelettel lehuzta a mérnök lábáról az egyik cipőt, miután annak rendje és módja szerint mértéket vett a lábáról, alázatosan elköszönte távozott.

— Isten áldja meg — szól nagyuri hangon a mérnök.

Eltelt a három nap, a mérnök türelmetlenül várta a csizmáját, de bizony nem hozták. Elmulik négy-öt nap, elmulik a hét, de a suszter csak nem jelentkezett. A mérnök módfelett bosszankodott, s szemrehányást tett magának, hogy egy teljesen idegen embernek oly könnyelműen előlegezett tiz forintot.

Következett a vasárnap. A fürdő telve volt vendéggel, a terrasz oldalán az aradi cigány húzta a szebbnél-szebb nótákat. Mérnökünk, aki időközben megismerkedett a mulató fürdőközönséggel, ép elpanaszolta a suszterrel való kalandját, midőn gróf Bethlen fényes négyesfogatán berobog Dózsa bácsi.

— Szervusz Dózsa bácsi, éljen Dózsa bácsi — üdvözlök mindenfelől.

Mérnökünk megpillantva Dózsa bácsit, hir-

vel foglalkozott, majd áttért az általános politikai helyzetre.

— Ilyen körülmények között, — mondotta — mikor a háboru veszedelme közvetlen fenyeget, a kormánynak a legsürgősebb feladata, a béke megteremtése lenne. Szükséges a béke az elnöki tekintély emelése és a házzabályrevízió érvényesítése szempontjából is. A választói jog kiterjesztésénél első sorban figyelembe kell venni az ipari munkásokat, mert azt látja, hogy míg a történelmi osztályok egy része közönyös az alkotmányon ejtett sérelmekkel szemben, addig a munkásosztály egyértelműleg exponálja magát az alkotmány védelmében. A maga részéről ígéretet tesz, hogy az ellenzék harcában teljes erejével vesz részt és a végsőkig kitart.

A tereplovagló verseny eredménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 21.

Az aradi lóversenyek ma fejeződtek be a tereplovagló versennyel, amely jóval kisebb érdeklődés mellett folyt le, mint az előző években. Az első aradi tereplovagló versenyre két év előtt még 117 nevezés érkezett és közel hetvenen indultak. A verseny győztese ekkor Thomka Zoltán honvédhuzárszázados lett. Már a tavalyi tereplovaglóversenyben csak 57 nevezés volt és negyvenen indultak. A győztes Csizsár Dezső mezőhegyesi méneskari hadnagy lett igen szép idő alatt. A két esztendő alatt bebizonyult, hogy a tereplovaglóverseny igen nagy költségeket és fáradalmakat ró a résztvevőkre, akiknek hónapokon át állandóan terepen dolgoztatott lóval kell starthoz állni, ha eredményt akarnak elérni. Az első évben és tavaly is többen próbálkoztak kevésbé trenírozott lóval, de súlyos letöréssel, sőt lovak elpusztulásával fizettek rá a versenyre. Így évről-évre fogyott a nevezők száma és ma már a 34 nevező közül a tavalyi versenyzők fele: husz lovas jelentkezett a startnál, de ezek közül is egy közben elállt indulási szándékától. A versenynek szép napos idő kedvezett és a talaj is elég ruganyos volt, de ennek ellenére az eredmények alatta maradtak a tavalyinak, amikor pedig mély talajban, esős időben jó kondícióban érkeztek be a győztesek. Ma kevésbé mély talajon, de nehezebb terepen a versenyzők annyira agyonhajszolták a lovakat, hogy a legtöbb agyoncsigázva érkezett be, egyik kevésbé a cél előtt összeesett és kimúlt. Ezenkívül még két ló esett áldozatul a tereplovaglásnak és csak a holnapi kondíció vizsgálaton derül ki, hogy nincs-e még több tönkretett lóáldozat.

A verseny reggel kilenc órakor kezdődött, amikor a startól a mezőhegyesi állami ménes egyik lóva a két év előtti győztes Adieu 4. indult el nyergében Gundelfinger György főhadnaggyal. Utánna tíz perces időközökben indultak el a többi versenyzők, legutolsónak délből 12 óra 10 perckor Halmay Barna 12-es aradi huzárszázados. A terep a versenytérrel a Fejsze-utcán a Maros-partjára vezetett, ahol a fölázott árterületen lovagolhattak föl a versenyzők az ujaradi hidra. Ujarad és Zsigmondháza között legtöbben Kis-szentmiklós felé kanyarodva tértek le a kövezett útról, de egy-két lovas megkockáztatta a ló patáinak a megsemmisítését a kövezeten vágtatással is, hogy rövidebb útja legyen. Rétháton az első ellenőrző állomáson valamennyi lovas frissen ment át. Annál több szükségét érezték az öt perces pihenőnek a második állomáson Ujvingán, ahová a réteken, ugarföldeken keresztül-kasul vágtatástól elgyötörve érkeztek a lovak.

Már a tizenegyedik versenyző indult utnak, amikor az első induló, Gundelfinger főhadnagy egy óra 46 perces idő alatt beérkezett. Közvetlenül utánna

érkezett a második induló, a verseny egyetlen polgári lovasa Purgly Emil (Urbán Péter lován) és egy óra 43 perc 19 másodperces rekordjával a tavalyi győztes idejét leverte és a versenyt biztosan megnyerte volna, ha a temető árkan átjövét le nem bukik és ezzel másfél percet nem veszít. A harmadik indulóról: Thomka Zoltán főhadnaggyal hosszú ideig nem érkezett hír, míg végre fél tizenkettőkor Stojánovits Viktor huzárszázados hírül hozta, hogy Thomka Purgly Lászlóné lovával Zádorlakon elbukott. A ló köre lépett és olyan szerencsétlenül zuhant a földre, hogy lábát is eltörte. Az első hír szerint a lovat Zádorlakon agyonlőtték, utóbb azonban kiderült, hogy a törött lábú lovat az állatorvos menthetőnek tartja. Thomkát pedig automobilon mentek ki, hogy idejében a versenytérre legyen, mert a bravuros huzárszázados még egyszer nyeregbe szállt és pont délből Kintzig János lován újból startolt. Ezuttal sem volt sokkal szerencsésebb, mert lóva megsántult és Ujaradtól a célig kantáron vezette be 2 óra 7 perc és 14 másodperces idő alatt.

Nagy izgalom volt a versenytérre déli tizenkettőkor. Ekkor kelt utra másodsor Thomka százados és ekkor jelentették, hogy az ujaradi hidon két lovas vágtat versenyezve: egy méneskari főhadnagy és egy ulánusszázados. Szilvássy méneskari főhadnagy lóva nem is bírta már a vágtatást és Szilvássy a Maros-partján megállt, vízzel és spiritusszal ledörzsölte a remegő állatot, amely az iszapos talajon kimerülten elbukott és belezuhant a Marosba. Nagy nehezen kivontatták és bevezették a versenytérre, ahol félig dögöltten nyult el. Mialatt Szilvássy a Maros-partján vésződött lovával, a vele versenyző Kubin János ulánusszázados még gyorsabb iramra biztatta lovát. Egy óra és harminchat perce volt uton, amikor a temetőben megjelent.

— Rekordidő alatt győz! Örvé a verseny! —
— mondogatták a versenytérre. — Egy óra negyven perccel belül teszi meg az utat!

Ebben a pillanatban Kubin százados lóva összegyogyott és bárhogyan biztatta, keltegette a százados, nem mozdult többé. Agyonhajszolták, beledöglött a „rekordba“. Több baleset nem történt és nem fenyegette több veszély Csizsár Dezső méneskari hadnagy győzelmét, aki délután fél kettőkor egy óra negyvenhárom perccel belül érkezett be fáradtan és kimerült lóval.

A részletes eredmény a következők:

1. Csizsár Dezső méneskari hadnagy 1 óra 42 perc, 46 másodperces idővel a mezőhegyesi ménes Adiu 3. lován. Miután állami lovon győzött, pénzdíjat nem nyer, csak tiszteletdíjat.
2. Szakonyi Lajos 8. huzárszázados 1 óra 43 perces idővel Mihályi Endre 4. huzárszázados Durrás lován. Az első 3000 koronás pénzdíj nyertese.
3. Purgly Emil 1 óra 43 perc és 19 másodperces idővel Urbán Péter Vica lován. A második pénzdíj, 2000 korona nyertese.
4. Gundelfinger György méneskari főhadnagy 1 óra 46 perc 52 másodperces idővel a mezőhegyesi ménes Adieu 4. lován. Miután állami lovon nyert, csak tiszteletdíjat kap.
5. Fröhlich Albin 15. dragonyoshadnagy 1 óra 48 perc alatt saját Remény nevű lován. A harmadik pénzdíj, 1000 korona nyertese.
6. Egri Zoltán 15. huzárszázados 1 óra 52 perc és 45 másodperces idő alatt saját Ersei nevű lován. A negyedik 500 koronás pénzdíj nyertese.
7. Halmay Barna 12-es huzárszázados 1 óra 53 perc 18 másodperc alatt saját Frudus nevű lován. Az ötödik 500 koronás pénzdíj nyertese.
8. Valerian Zsigmond 3. honvédhuzárszázados Gaznó nevű saját lován 1 óra 55 perc és 53 másodperc alatt. A hatodik 400 koronás pénzdíj nyertese.
9. Capdebo Kornél 4. honvédhuzárszázados saját Lórika nevű lován 1 óra 56 perc és 43 másodperc alatt. A hetedik 400 koronás pénzdíj nyertese.
10. Heinzel Willy 5. ulánusszázados saját Adria

nevű lován 1 óra 57 perc 5 másodperc alatt. A nyolcadik 300 koronás díj nyertese.

11. Stojánovits Viktor 13. huzárszázados saját Futár nevű lován 1 óra 58 perc 58 másodperc alatt. A kilencedik 300 koronás díj nyertese.

12. Thomka Elemér 8. dragonyoshadnagy saját Csárdás nevű lován 2 óra 6 perc 19 másodperc. A tizedik 200 koronás díj nyertese.

13. Thomka Zoltán 3. honvédhuzárszázados Kintzig János Malmasson nevű lován 2 óra 7 perc és 14 másodperc alatt. A tizenegyedik 200 koronás díj nyertese.

14. Rummer Adolf 11. ulánusszázados saját Knirps nevű lován 2 óra 8 perc és 30 másodperc alatt. A tizenkettedik 200 koronás díj nyertese.

Nem nyertek díjat Komáromy László 5. honvédhuzárszázados 2 óra 25 perc 29 másodperces és Zydlo László 5. huzárszázados 2 óra 43 perc és 49 másodperces idővel.

A díjakat holnap osztják ki és a győztesek csak abban az esetben kapják meg, ha holnap délelőtt tíz órakor jó állapotban, frissen vezetik elő kondíció vizsgálatra lovakat.

A versenyt kis közönség nézte végig.

VÁROS ÉS MEGYE.

A gazdasági munkaházak építkezési munkálataira kiírt országos versenytárgyalás határideje tegnap járt le és a gazdasági szék ma délelőtt tartott ülésében bontotta fel a beérkezett tizennyolc ajánlatot. A versenytárgyalási feltételek szerint ajánlatot lehetett tenni mind a százötz házra, vagy pedig huszas csoportokra. Érdekes, hogy majdnem hetven százalékkal drágábban épít majd a város, mint épített volna, ha a kérdés gyors megoldását nem akadályozza az a sokféle tervezet, mely mind arra irányult, hogy a szociális akció céljával ellentétes földből vert egészségtelen házakat létesítsen a város. Addig kíséreltek a takarékoskodással, míg 1600 korona helyett most már 2400—2600 koronát kell majd fizetni egy épületért, ami majd végeredményben illuzóriussá teszi ismét a végcél, mert ha túl magas lesz a bérösszeg, nehéz lesz gazdasági munkást találni, aki vállalkozik a ház vételére. Az új építési árban a telkek értékéért nincs is benne, mert a telket ingyen adja a város. A beérkezett ajánlatok a következők: Probst Mihály ötven házra 141536 koronáért, Donbrádi Pál (Uj-szentes) sárból akar építeni, ezért nem is jön tekintetbe, Hoványecz András 2859 kor. akár 20-as csoport, akár mind a 110 házra, Gábor András és társa 2418 kor. mind a 110 házra, Tabakovits Emil 2912 kor. ha 20-as csoportra kap megbízást, vagy 1 1/2% engedmény, ha hatvan házra, Kotsis Lajos 2748 kor. 110 házra, Fábian József 2996 kor. 40 házra, 2% engedmény, ha 110 házra kap engedményt, Steiner József 2917 kor. 110 házra, vagy 20-as csoportra. Bayer György és Román Róbert és társa cég 2416 kor. 110 házra, vagy 20-as csoportra. Bogdán István 2950 korona 110 házra, Vandracsák Ignác 2498 kor. 20-as csoport, vagy 110 házra, Éberlein Gyula 2802 kor. 20-as csoport, Mizera József 2886 korona ha 20-as csoportra, 2598 kor. ha 110 házra kap megbízást, Gyopja Lajos 3043 kor. 20-as csoportra, Speciális építkezések r.-t. Budapest 2038 kor. (vasbetonból, kerítés, kut és illemhely nélkül, de szóbeli ajánlat szerint ez utóbbiakat is hajlandó elkészíteni.) Fenyves Károly 2900 kor. száz ház. Gábor István és társai 2886 kor. 110 házra, Sugár és Sajó Budapest 2600 kor. (Katona féle szabadalmazott építési rendszerrel.) A gazdasági szék az ajánlatokat átszámítás céljából kiadta a számvetésnek és az ajánlattevő bizottság holnap délelőtt tartandó ülésében válogatja ki a legolcsóbbakat. A gazdasági szék azt óhajtja, hogy lehetőleg helybeli iparosok 20-as csoportokban kapják meg a munkát.

A kulturpalota könyvtárállványaira kiírt árlejtésre két ajánlat érkezett be. A budapesti Schlick gyár 16510 koronát kér vas, 12370 koronát fafenékekkel. Márkus Lajos 18300 kor. t. kér vas, 17300 koronát kér fafenékekkel ellátott állványokért.

Döntő ütközetek előtt.

— **Bolgárok Drinápolytól és Szalonikinél. — A török flotta akciójába lépett. — Négy harctéren áll a harc. —**

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, október 21.

Bolgárok Drinápoly előtt.

— *Ferdinánd király sir...* —

Konstantinápoly, október 21. A török lapok magántáviratai szerint Timrasz mellett a bolgárokkal vívott csata 36 óráig tartott. Mindkét részen elkeseredetten folyt a küzdelem. A bolgárok kénytelenek voltak elhagyni megerősített pozícióikat. A törökök üldözőbe vették őket és stratégiai fontosságú pontokat szállottak meg. A török csapatok Küsztenid felé is megkezdtek az előnyomulást.

Szófia, október 21. Timrasz mellett a bolgárok nem adtak kegyelmet, mert a törökök fehér zászlót lobogtattak s azután egy bolgár csapatra lőttek. A bolgárok tegnap a határtól ötven kilométernyire számos falut megszálltak s a keresztény lakosságot fegyverszolgálatra hívták föl. A bolgárok az általuk elfoglalt Musztafapását Ferdinándovóra keresztelték.

Szófia, október 21. Illetékes helyről érkezett jelentések megerősítik, hogy Malkó Tirnovó mellett egy török századot bolgár csapatok körülzártak és elfogtak.

Konstantinápoly, október 21. Az Alemdar jelentése szerint a bolgárok tegnap megkísérelték, hogy a határt Jakadsiknál átlepjék, de a törökök makacs ellentállása két órai harc után visszavonulásra kényszerítette őket.

Konstantinápoly, október 21. Mintegy ezer főnyi ellenséges hadoszlop Malkocslárnál Kirkilise irányában át akart törni a határon, a török csapatok azonban visszaverték és domináló pozíciókat foglaltak el.

Szófia: A bolgár csapatok az összes vonalon tovább nyomulnak előre. A török csapatok a rémülettől eltekintve menekülnek vissza, s elhagyják ágyúikat, puskáikat, élelmiszereiket. A török lakosok elhagyják lakóhelyeiket; több faluban magukra hagyott gyermekeket bolgár katonák vették gondozás alá. A bolgár előőrsek Kirk-kitisse közvetlen környékéhez jutottak el, s elérték Drinápoly erődítményét, s sáncvonalát. A bolgár csapatok megszállták Vakorudát. Musztafa-pasa határvárosban a bolgárok százezer kilogramm búzát zsákmányoltak.

Berlin: A Lokalanzeigernek táviratozzák Konstantinápolyból: *Drinápoly környékén a hét végén döntő ütközet lesz.* A külföldi katonai attasék szerdán utaznak a harctérre. A hadügyminisztérium az attasékon kívül más idegen tisztet nem enged a harctérre.

London: A Daily telegraf Szófiába küldött tudósítója jelenti, hogy sikerült egy autóbilit szerezni, amellyel pénteken eljutott Philippopoliszig. Onnan kiment a harctérre, ahol *Ferdinánd király is jelen volt.* Épen kezdődött az ütközet a bolgár lovasság és két török lovas ezred között. A törökök kétségbeesetten harcoltak és többször megfutamtották a bolgár hadosztályt. *Mikor Ferdinánd király ezt látta, sirva fakadt.*

Szófia, október 21. A bolgár csapatok vasárnap délután öt órakor Musztafapasa közelében megszállták a Marica folyó mindkét partját és bevonultak a városba, ahol nagymennyiségű élelmiszert találtak. A Marica hidját a törökök megrogták ugyan, a katonai fogatok azonban át tudtak kelni rajta. Sem a pályaudvart, sem a táviróállomást nem rogták meg a törökök. A Drinápoly irányában operáló csapatok az ellenséget az erődök vonaláig visszazoritották és mintegy

A Balkáni háborúról csak összefolyó homályos képet alkothattunk magunknak a szombat éjszaka érkezett táviratok alapján. Vasárnap és ma azonban a helyzetet már tisztábban látjuk és körülbelül a következőképp rajzoljuk meg elindulva a Montenegró-török harctérről és a keleti Balkánon folyó bolgár-török harci szituáció leírásával fejezzük be:

Martinovics montenegrói tábornok, mint ismeretes, a Tarabos erősségeket akarta támadni, hogy aztán *Danilo* trónörökös hadosztályával egyesülve Skutariba vonuljon és azt elfoglalja. Azonban vissza kellett vonulnia és csak a Belaj magaslatokat kerítette hatalmába, ami tizenegy kilométernyire északra fekszik Tarabostól, tehát még ha lenne ágyuja a montenegrói vezérnek, akkor sem tudna az erősség közelébe férkőzni. Tarabos modern erődítményt és a törökök azt jól ellátták tüzérrel, technikai hadieszközökkel és ezek ellen sem a hősi elszántság, sem a szájhősködés nem használ. *Martinovics* serege megsemmisülve, rendetlenül vonult vissza a vár alól.

Nagyhangu montenegrói sürgönyök azt jelentették, hogy Berana és Plava között *Andrejovac*-nál 2000 törököt koncoltak fel és egy török tábornokot elfogtak. Esetett pedig a ma jött táviratok szerint husz török és elfogtak egy fiatal önkéntes hadnagyot.

A szerb török harcmezőn aránylag csend van, a határokon jelentéktelen összekoccanásról szólnak a mai táviratok. Sem szerb csapatok nem hatoltak be Törökországba, sem megfordítva, nem történt. A szerbek Vránjánál várják az *Adriano* polisznál megtörténő döntő ütközetet.

A bolgár-török csatatereken a helyzet körülbelül ez: Bizonyos, hogy a *Struma* völgye mentén bolgár csapatok behatoltak török területre és elfoglalták *Dzumaját*. Ha tovább jutnak, akkor nemcsak a török csapatok kerülnek komoly veszélybe, melyek montenegrói és szerb csapatokkal állnak szemben a nyugatra eső harcmezőkön, hanem már akkor *Szaloniki sorsa is kockán forog.*

A *Marica* völgyében és *Musztafapasanál* lefolyt csatában a bolgárok győztek és a törökök csak arra szorítottak, hogy a határokon gyenge ellenállást fejtsenek ki.

Adrianopolis a döntő ütközet színhelye. A város igen jól meg van erősítve és utját állja a bolgárok gyors előtörésének és ha ide jutottak, akkor ismét csend lesz.

Még odébb keletre a bolgár-török határon Malkocslárnál voltak csaták és a helységet a bolgárok el is foglalták. Ez már azt jelenti, hogy *Kirkilisse* is veszélyben van és ha ezt is elfoglalnák, akkor *Adrianopolis* nem is kellene harcra bocsátkozniok és nyitva állna az ut *Konstantinápolyba*.

A görögök *Elassonnál* visszazoritották a török csapatokat és ezek *Serantoporonnál* gyülekeznek és ezen át vezet az ut *Szaloniki*-be, tehát valószínűleg ennek elfoglalására törekcsenek majd a görögök.

Fontos esemény még a tengeri támadás *Várna* ellen és a görög hajóraj munkája az egei tengeren.

száz ellenséges katonát fogtak el. A csapatok az egész vonalon előnyomulnak. Több magaslatot szuronytámadással foglaltak el. Ideérkezett jelentések szerint a törökök a falvakban bolgár nemeseket fognak el, akikért azután váltságdíjat követelnek. *Bacsevo*, *Jakuruda*, *Dolno-Targliste* falvakban a törökök négyszáz bolgár parasztot elverték. *Malkocslár* falut a visszavonuló török csapatok felgyújtották.

Konstantinápolyi lapoknak az a híre, hogy török csapatok vonultak be bolgár területre s elfoglaltak számos pozíciót, különösen *Tamrasch* környékén, *kholmány*. A bolgár határt egyellenegy török katona sem lépte át. A törökök nem is gondolnak arra, hogy benyomuljanak *Bulgáriába*, hanem állandóan visszahúzódnak *Drinápoly* irányába. A külföldi katonai attasék és haditudósítók holnap reggel utaznak a háboru színhelyére.

Berlin: *Belgrádból* jelentik: Ide érkezett egy francia mérnök, aki a hadügyminiszterrel kétszázhusz vagon ágyu és löveg bevitelének módjait beszéli meg. *Bulgáriát* is meglepte a háboru és nem tudja megkapni a Franciaországban megrendelt hadiszereit. Mindössze csak két hónapra elégséges municióval rendelkezik.

Szófia: A városi prefektus a katonai parancsnok felhatalmazásával a fővárosban kihirdette a hadiállapotot, hogy így elejét vegyék a hazug híreknek, amelyek izgatják a lakosságot. Ma délelőtt egy itteni lap külön kiadásban konstatalta, hogy a bolgár sereg megszállotta *Drinápoly* egy keleti külvárosát és elfoglalta. Katonai körökben nem adnak hitelt ennek a híreknek.

Orosz milliomos a bolgár seregben.

Pétervár: *Murár Napoleon*, aki ezredes az orosz hadseregben és milliárdos leányt vett feleségül, a saját költségén lovascsapatot fog felállítani, s annak élén a bolgár sereghez csatlakozik.

Bombázzák a bolgár kikötőket.

— *Tengeri harc lesz a görög török hajóraj között.* —

Konstantinápoly, október 21. A porta jegyzékben közölte a hatalmakkal *Várna* blokádját.

Szófia, október 21. A török hajóraj fenyegető magatartása miatt a kormány elrendelte a világítótoronyok eloltását.

London, október 21. A *Times*-nak jelenti Szófiából: Szombaton reggel török hadihajók huszonöt kilométerig közeledtek *Várnához*. Az eltüzelte száz golyó mind a vízbe esett. Mihelyt bolgár hajók megjelentek, a melyek az egyik török hajót megrogták, a törökök visszavonultak és az északra fekvő *Balesikhoz* közeledtek, a hol szintén nagy távolságból lőttek, de nem tettek kárt. A török hajók délután újra megjelentek *Várna* előtt s ott maradtak, a nélkül, hogy tüzeltek volna.

Páris, október 21. Az ateni ügynökség jelenti *Konstantinápolyból*: A török flotta ma délelőtt tíz órakor *Várna* közelébe érkezett és megkezdte a város bombázását. A török kormány értesítette a francia kormányt, hogy a török flottának parancsot adott *Várna* és *Burgas* bombázására és blokádjára. Egyidejűleg arra kérte a francia kormányt, hogy értesítse erről az érdekelt hajóvállalatokat.

Szófia: Néhány török hajó ma a helybeli hatóságok előzetes értesítése nélkül bombázta *Kavanát*, amely kereskedelmi piac és védőeszközei nincsenek. A bombázás a vámpületet tönkretette, több kereskedést és lakóházat megrogtak. A bolgár kormány tiltakozik e támadás ellen, amely flagrans megsértése a nemzetközi jog elveinek, amelyeket a hágai konferencia megállapított, s az összes civilizált világot nemzetközi gyakorlata megerősített. Ez az inhumánus cselekvés beleütközik a háboru legelemibb szabályaiba: erőszakoskodás a békés polgárok ellen.

Szofia, október 21. Két török cirkáló ma megkezdte Várna bombázását, s elpusztította a vámházat, két élelmiszer szállítmányt, egy malmot, egy községet, amelyek mind kigyulladtak.

Szofia, október 21. A Várna bombázásánál közreműködő egyik török hajó Balesik irányában távozott. A második cirkáló három másik hajóval Kavarna és Koliakra között cirkál és bombázza a partot. E két kisebb városban és Várnában a kikötőhelyen épületeket, valamint a tengerpart szélén több lakóházat komolyan megromgáltak a török bombák, amelyek a belsőbb városrészekben is sok kárt tettek.

Atén, október 21. A Jóni tenger görög haderőinek parancsnoka tegnap *téyleges blokád alá vette az ottomán partot, a gomenicai kikötőtől az artai öböl bejárásiáig, a kikötőkkel, folyókkal, révekkel és öblökkel együtt*. Semleges hajók tegnapról számítva huszonegy órát kaptak a blokád helyekről való kifutásra. Minden hajó ellen, mely a blokádát áttörni akarná, a nemzetközi jog és a semleges hatalmak közt fennálló szerződések értelmében fognak a görög hajók eljárni.

Konstantinápoly, október 21. Tenedos mellett hat görög hadihajó jelent meg és matróz különítményt szállított parira. A hadihajók, úgy látszik, a Dardanellákat őrzik, hogy a török flottát feltartóztassák. A Fekete-tengeren tartózkodó török flotta egy páncélosból, két cirkálóból, egy páncélos korvetből, több torpedóuzóból és torpedónaszádból, mindössze tizenhat hadihajóval áll.

Konstantinápoly: A görög flotta, amely Lemnos előtt megjelent, eltávozott.

Konstantinápoly, október 21. A török flottát visszahívták a Fekete-tengerről és azt a parancsot adták neki, hogy keresse fel a görög flottát és pusztítsa el. Az oka ennek az, hogy a görög flotta megtámadta Dedeagacot és a vasutvonalat elpusztította.

Montenegró új támadásra készül.

— A bevehetetlen Tarabos-erőd. —

Podgorica, október 21. Hivatalos hírek szerint a montenegróiak tegnap este megtámadták Plava helységet. Rövid, de heves fegyvertűz után a pozíció hatalmukba került. Kétszáznyolcvan törököt, köztük néhány tisztet elfogtak és Podgoricába hozták. A többi török csapatok szétszóródtak és Djakova felé menekültek. A montenegróiak elfogtak még Guszinje mellett mintegy száz rugovói brigantit, akik a környéket rémitgették. A mikor az északi hadosztály Plava városát megszállta, az ott levő török csapatok mindenfelé menekültek, különösen Djakova irányában.

Podgorica, október 21. Montenegrói forrásból jelentik, hogy a maliszorok viselkedése gyanút kelt, ami azért nagyon fontos, mert a montenegrói csapatok nem folytathatják Skutari ellen való előrenyomulásukat. Tarabos ostrománál nagyon sok montenegrói ágyú megromgálódott.

Konstantinápoly, október 21. A Jéni Gazetta jelenti, hogy Mojkovác mellett heves csata volt a montenegróiakkal. A montenegróiak, akik nagy veszteséget szenvedtek, rendetlenül menekülnek. A Szulejmán vezérlete alatt álló albánok betörték a montenegrói területre és Rjekaig nyomultak elő, ahol megszállták a montenegróiak visszavonulásának útját.

Bécs: A montenegrói főhadiszállásról jelentik: A derék had, amelynek Danilo trónörökös a vezére, délfelé vonul, hogy támogassa Martinovic tábornok támadását Tarabos vára ellen. Mirkó herceg Antivariba ment és onnan fogja vezetni a tüzérségi ostromot Tarabos ellen. — A montenegrói két hadosztály ma két török hadállást foglalt el, de sok ember esett el a montenegróiak részéről is. A déli sereg 1500 méter távolságra van a tarabosi erődítményektől. Ujabb jelentések

megerősítik, hogy Vukotics tábornok csapatai csakugyan bevették Plavat, és Guszinjét. Az északi sereg nagy diadalért Nikita király köszönetet mondott Vukoticsnak. Plezovic ezredes szuronyral foglalta el Turimont. A sűrű köd elősegítette a montenegróiak rohamát. A vereségek igen nagyok voltak. Az ostrom közben Szava Lazarevic ezredes is elesett. Piavanál Luchics dandárparancsnok döntötte el az ütközetet, amely nagyon elkeseredett volt és különösen az albánok harcoltak bámulatos hőiesen. A csatát ren sok albán asszonyt találtak s kezükben puskával és kisgyerekekkel a halottak között, akik a harcban patront és vizet szállítottak. Plava lángokban állott, mikor a montenegróiak bevonulhattak. A halottak száma összesen mindkét oldalról 1200. A törökök között a montenegrói ágyúk nagy pusztítást vittek végbe. Nikita intézte mindkét helyen a hadműveletet. Az északi sereg vezérkara ugyanis telefontal van összekötve Podgoricával és a király telefonon intézte a rohamot.

Szaloniki: Plevje mellett török csapatok a montenegróiakat visszaverték. A török számos hadieszközt zsákmányoltak el.

A szerb vereségek.

— Betörték a szandzsákba? —

Belgrád, október 21. Tegnap egész nap az a riasztó hír volt elterjedve, hogy a hetedik ezred megsemmisült. Az ezred aknára került s így történt a katasztrófa. Minthogy ez az ezred majdnem csupa belgrádi fiú, a lakosság rémülete leírhatatlan. Hivatalosan ezt a hírt sem meg nem cáfolják, sem meg nem erősítik.

Nis, október 21. Egy szerb önkéntes csapatot, amely két-három nappal ezelőtt betört a szandzsákba, erős albán csapat lesbe csalta és kétségbeesett ellenállás után majdnem egészen megsemmisítette. A szerbek száz halottat és száz sebesültet s ezenkívül sok foglyot vesztek. Szerb forrás szerint az albánok sikerüket hadi cselnek köszönhetik. Az albánok látszólagosan megadták magukat a támadó szerbeknek és fehér kendőt lobogtatva, a fegyver letételét színeltek. Egyszerre aztán gyilkos támadást kezdtek és valóságos mészárlást vittek véghez a szerbek között. Az önkéntes szerb csapat vezére volt az első, aki elesett.

Konstantinápoly, október 21. Üszkübből érkező jelentések szerint a törökök Zagra mellett hatalmukba kerítették a szerbek két fontos pozícióját. Egy szerb tiszt elesett.

Konstantinápoly, október 21. Egy könyömátos jelenti, hogy Prisztina mellett a török csapatok megtámadták három szerb zászlóaljot s az egyiket megtizedelték. Hivatalosan ezt a hírt még nem erősítették meg.

Belgrád, október 21. A szerb főhadiszállásról jelentik, hogy a főhadisereg Sándor herceg vezényletével a risztovac-üszkübi vasutvonal mentén előrenyomul. A keleti hadsereg Zsifkovics tábornok alatt a határ átlépésénél többször összeütközött albán bandákkal és mind a két részen nagy volt a veszteség. A harmadik sereg Jankovics tábornok alatt véres harc után megszállta Podujevot.

Szerajevó, október 21. A szandzsákba benyomult szerbek heves ellenállás után elfoglalták Novi várost. Egy másik szerb haderő öt kilométernyire van Novibazártól, amelyet valószínűleg csekély erőfeszítéssel fog elfoglalni, mert a török helyőrség nagyon csekély.

Belgrád, október 21. Hivatalos jelentés szerint a szerb csapatok a török őrházakat a határ mentén Ristovácnaál, továbbá Bujanovicsi községet elfoglalták és a határtól tizenöt kilométernyire délre lévő stratégiailag fontos Ruján magaslatot megszállták. Hír szerint a szerb trónörökös Bujanovicsibe érkezett.

Belgrád, október 21. Vrnjából jelentik, hogy Péter király törzskarával ma délelőtt Nisből ideérkezett. Sándor trónörökös Bujanovicsiban van, török területen, ahol további támadás készül.

Konstantinápoly: Jankovics szerb tábornok hadosztalpa, amely a novibazári szandzsákban operál, hír szerint elfoglalta Mrdart. Az ütközet elkeseredett volt mindkét oldalról. A szerbek felgyújtották az egész falut. A szerbek részéről összesen 7 halott és 25 sebesült volt.

Szaloniki: Zekki pasa seregei viszonzták a szerbek támadását, akik Kumanovó irányában nyomulnak előre. A hét vége előtt döntő mérkőzés nem várható, mert a talaj fel van ázva a sok esőtől. A török sereg Egripalánkon át sietni fog Küstendilt elérni. Zekki pasa serege százezer lönyei, nagy tüzérsége és gépfegyver osztálya is van. Ebben a várdar-hadseregben leírhatatlan nagy a harcok. Most van uton egy német aviatikus Zekki pasához. Az előőrök többször megütköztek a seregelővőd csapataival, de ezek a harcok jelentéktelenek voltak, mert a szerbek előrenyomulását nagyon hátráltatja a felázott talaj. Kumanovónál lesz a jövő héten a nagy mérkőzés.

Belgrád, október 21. Az egész város gyászban van. A házakon gyászlobogók lengenek, a Mihály-templom tornyáról csaknem az utca szintjéig ért le egy hatalmas fekete zászló. Tegnap alig pattant ki, hogy Prepotác mellett a belgrádi önkéntesek egész sora esett el, hogy a törökök egyetlen csatában szinte megtizedelték a szerb főváros intelligenciáját, hogy ügyvédek, tanárok, kereskedők egész sora maradt holtan a Topliisa partjának véres pázsitján, egyszerre megtelt a város fekete ruhákkal. A hatóságok igyekeztek titkolni a szomorú valóságot.

— Vidékiek estek el, — mondták a hivatali emberek az érdeklődőknek — ó-szerb parasztok.

De Russo dr. belgrádi ügyvéd felesége Vrnjából, a főhadiszállásról, egy kis csomagot kapott. A férje órája, meg a pénztárcája volt benne. Semmi egyéb.

Belgrád: A hadüzenet kihirdetése után nyomban az a hír terjedt el a városban, hogy a szerb seregek már előrenyomulnak, sőt a győzelmekről is beszéltek. Sem szombaton, sem vasárnap nem érkeztek azonban hiteles értesítések a harcterről csak két rövid hivatalos jelentés van. Az egyik szerint megszállták a szerb csapatok Bujanovác és a Rujon magaslaton levő őrházakat. Tegnap délután elterjedt az a hír, hogy egy szerb zászlóalj előre vonulása alkalmával tábortáboruknál fölé került és a levegőbe repült. A városban óriási az izgalom.

Belgrád: Ide érkezett jelentések mind a szerbek győzelméről számolnak be. Ez indította az előjáróságot arra, hogy megrostálják ezeket a híreket, hogy felszólítsák a hírlapírókat, akik a harcterről indítanak híreket, hogy több valósággal tudósítsanak a harci eseményekről, hogy ez által a lakosságot ne ejtsék ámitásba. A nyilvánosságot csak az igazságról lehet értesíteni, mert különben a közönség elveszti a bizalmát a sajtóval szemben és nyugtalansága még nagyobb lesz.

Szaloniki: Szerb és török csapatok között újból ütközetek voltak, amelyek a szerbek vereségével végződtek. A törökök két szerb erődítményt elfoglaltak. Egyes vidékeken a harc még folyik.

Törökország tervei.

— A négy oldalról megtámadott ország helyzete. —

Konstantinápoly, október 21. A török kormány már hozsalátott a tripoliszi béke-akták végrehajtásához, hogy annál nagyobb erővel lépessen föl a balkáni államokkal szemben. A belügy-minisztérium közölte a provinciákkal az olasz török béke megkötését. Együttal a vidéki hatóság

gokhoz körleveleket intézett, melynek értelmében az olasz állampolgárok a jövő hétfőtől kezdve visszatérhetnek, Törökországba, ép úgy olasz kereskedelmi hajók is befuthatnak török kikötőkbe. Holnap egy irádé fog megjelenni a Törökországba visszatérő olaszok ügyében. A hivatalos lap mai száma is közöl egy irádét, mely az *Archipelagosz szigetei lakosságának amnesztiát és reformokat ad.* A hadügyminiszter utasította a tripoliszi és beng hazii parancsnokokat, hogy az ellenségeskedést szüntessék be. A porta az olaszok visszahívásával egyidejűleg elhatározta, hogy egyelőre a birodalomban élő görögöknek megkegyelmez. E pillanatban még nem szándékszik a porta a Törökországban élő görögöket, kiknek száma mintegy kétszáz ezer, kiutasítani. Ezt az intézkedést arra az esetre tartja fenn, ha a görög flotta támadást kezd az *Archipelagosz szigetei ellen.* Viszont a porta a hadiállapot következtében a külföldi okmányokat szállító görög hajók utnak indulását nem fogja megengedni. A kikötői prefektúra már több görög vitorlást el is kobzott.

A Tanin megtámadja a kormányt azért az elhatározásáért, hogy a volt szultánt Konstantinápolyba vigye. A lap azt mondja, hogy Abdul Hamid erős egyéniség. Már pusztán neve is zászló, mely köré a tömeg gyülekezhetik. Az elégedetlen néptömegek visszatérését kívánhatnák. Jelenléte veszély a nemzetre. A Tanin reméli, hogy a szultán a minisztertanács erre vonatkozó határozatától megtagadja a szentesítést.

Konstantinápoly, október 21. Az üszkübi hatóságok lefoglalták a bolgár komité okmányait, a melyekből kiderült, hogy a komité a háború ideje alatt lázadást készített elő az országban. Több bolgárt elfogtak.

Konstantinápoly, október 21. A mozgósítás az első nyolc napon lassan haladt előre, de azóta naponként tízenhat vonat érkezik a harcra, mindegyik ezerkétszáz katonával. Október 8-án mindössze százezer ember állott Tráciában s ezekhez járult most újabb százhetven ezer ember, nem számítva azokat a csapatokat, a melyek gyalogszerrel mentek a harcra, de másrészt le kell vonni azokat a csapatokat, a melyeket Drinápolyból a szerbiai és a montenegrói harcokra küldtek.

Szalóniki: Monasztirból jelentik, hogy több fegyenc megszökött a fegyházból és megtámadta a csendőröket bunkosbotokkal és kövekkel. Tizenegyre fegyencet agyonlőttek a csendőrök.

Konstantinápoly: A katonai rendeleti lap szerint a szultán megengedi, hogy Abdul Halim herceg a harcra menjen.

Konstantinápoly: Adrianopoliszban egy bomba felrobbant és a kormányzósági palota falát meg rongálta.

Konstantinápoly: A török csapatok jelenleg Kopruli környékén vannak összpontosítva, körülbelül 200 ezer ember.

Páris: Enver-bey visszautazóban van Konstantinápoly felé és megérkezése után átveszi az albánok fölött a főparancsnokságot.

Az első görög győzelem.

— Elfoglalták Elaszonát. —

Atén, október 21. A görög hadsereg négy óras csata után visszavetette az ellenséget az Elaszonát védő igen erős pozíciókból, majd megszállotta Elaszona városát. A harcot maga a trónörökös intézte, a kinek fia, György herceg e csatában szerezte meg a vérkeresztiséget. Két zászlóalj az arati (Epirusz) hidnál két tüzérezred védelme alatt átkelt és megszállotta a grimbovi magaslatokat.

Atén, október 21. A krétai csapatok ideértek. A lakosság lelkesen üdvözölte őket.

London, október 21. Aténból jelentik, hogy kilencezer török katona megszállta Zarantoposzt. A trotapézei szorosban harmincezer török katona van együtt. Itt nagy csatát várnak. Az eső nagyon megnehezíti a csapatok előrenyomulását.

Atén: A király a hét folyamán a thessaliali hadsereghez utazik.

A hatalmak és a balkáni helyzet.

— A békebarát orosz cár. —

Bécs: Az osztrák és magyar és az olasz külügyminiszter abban állapodott meg, hogy a balkáni helyzet mekvitatása céljából tanácskozni fog egymással. Berchtold gróf külügyminiszter tegnap este Bécsből Pizába utazott. Pizából jelentik, hogy Avarna herceg, a bécsi olasz nagykövet ma reggel érkezett oda. San Giuliano márkai olasz külügyminisztert és Mérey kvirináli nagykövetet pedig ma estére várják oda.

London: Beavatott pétervári politikai körökből közlik, hogy a cár a napokban kifejezést fog adni Szaszonow külügyminiszter iránti feltétlen bizalmának. Ez a körülmény nagyjelentőségű abból a szempontból, hogy a cár helyesli az európai béke politikáját. Kokovcev miniszterelnök az európai nagyhatalmak képviselői előtt kijelentette, hogy Oroszország minden erejével a balkáni háború lokalizálására fog törekedni. Sem az osztrák-magyar monarchiának, sem Németországnak nincsenek a balkáni félszigeten külön érdekei, amelyek veszélyeztethetnék a nemzetközi helyzetet.

Bukarest, október 21. Az Adeverul jelenti Konstantinápolyból: A tegnapi minisztertanács elhatározta a nagyhatalmakat egy körjegyzékben felszólítani, hogy a háború tartama alatt semmi fele intervenciót Törökországgal ne kíséreljen meg, miután a porta el van tökéltve minden intervenciót visszautasítani.

Pétervár: A berlini Lokalanzeiger itteni tudósítója előtt hivatalosan kijelentették, hogy semmi oka nincs az orosz közvéleménynek a nyugtalanosságra amiatt, hogy Ausztria-Magyarország fegyverhez nyulna, ha Szerbia megszállja a Szandzsákot. Ha egy időre ez utóbbi eset be is állana, a monarchia ebben nem látna okot az okkupációra, ha Szerbia a háború befejezése után azonnal kivonja seregeit a Szandzsákból, amiben kételkedni nem lehet, mert a Balkán államok többször kijelentették, hogy nem céljuk a területi nagybodás. (?)

London: Kiamil pasa a Daily Chronicleben felhívást intéz Angolországhoz és kéri ne engedje meg, hogy Törökországot, míg négy országgal háborúban áll, ázsia határain egy nagy hatalom — Oroszország — megtámadja. Az angolbarát török államférfiu azt mondja továbbá, hogy igen komoly okai vannak arra, hogy ilyen támadás előkészítésében higgyen. Ferdinánd király csak báb egy hatalmas kézben, a mely Törökországot szíven akarja találni. Hiszem ugyan — hogy Anglia mellettünk lesz a veszély óráiban. Azt hiszem, hogy ez a Balkán háború csak előjátéka egy hatalmas európai háborúnak. Erélyesen tiltakozik végül az ellen, hogy a háborút a kereszt és a felhold mérközésének mondják, kijelenti végül, hogy Anglia barátsága nehéz megpróbáltatásnak lesz kitéve.

Konstantinápoly: Mint a porta értesül, Oroszország folytatja a csapatösszevonásokat Kars tájékán. Naponta két vonat szállítja a csapatokat és a municiót.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Kedd: *A kis gróf*, operette.
Szerda: *Az erősebb*, dráma. (Bemutató előadás.)

Csütörtök: *Az erősebb*, dráma.
Péntek: *A szép gárdista*, operette. (Bemutató előadás.)

Szombat: *A szép gárdista*, operette.

* A Kossuth-park diszkut pályázatának zsűrije. A Kossuth Lajos asztaltársaság ma este tartott ülésén állította össze azt a bíráló bizottságot, mely a Kossuth-parkban felállítandó diszkut beérkezett modelljeinek alkotóit lesz megjutalmazandó. A zsűri elnöke Varjassy Lajos polgármester, tagjai: Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő, Kemény Bertalan műszaki tanácsos, Stengl Arnold iparfelügyelő, Lócs Rezső tanácsnok, Virágh Lajos főmérnök, Sór Lajos főmérnök, Nachtnébel Ödön főmérnök, Jankó Gyula tanár, Szép Ferenc tanár, Szántay Lajos műépítész, Tumor Lajos művezető. A zsűrit a polgármester még e hét folyamán hívja össze.

* Beöthy László a vidéki színészetéről. Érdekes nyilatkozatot tett ma Beöthy László, a Király Színház ügyes kezű igazgatója a Temesvári Hírlap budapesti munkatársa előtt. A lap több fővárosi színigazgatót kérdezett meg a vidéki színészetéről. Hevesi Sándor is nyilatkozott és csaknem ugyanazokat mondta, amit a nyáron az Aradi Közlöny hasonló nagy ankétján kijelentett. Beöthy nyilatkozata így szól:

— Én a baj okát főleg az anyagiakban látom. A vidéki színházak nagyrészt kicsinyek és a helyi olcsók. Ha a színház egészen megtelik is, akkor sem jövedelmez többet, mint ezer koronát, ezzel szemben egy pesti legalább is öt-hatezret. A vidéki publikumnak az igényei pedig nem kisebbek a pestiénél. Kevés pénzből pedig se jó társulatot nem lehet szervezni, sem jó előadásokat produkálni.

* A kis gróf. Rényi Aladár kiváló operettje *A kis gróf*, amely a múlt szezonban sok sikeres előadást ért meg, kedden újból színrekerül; a főszerepeket ezúttal is Diósy, Rontay, Benkőné, Gyöző, Huszár, Várnay játsszák.

* Az erősebb. Szerdán mutatja be a drámai társulat Benedek Marcell kiváló drámáját, *Az erősebbet*. A fiatal drámaíró ezzel az első darabjával egy csapásra a modern magyar drámaírók sorába emelkedett; első munkája kitűnő alkotás, a témája merész, koncepcióiban is nagyszerű, telve élettél, lüktető drámai erővel; különösen azok a részek fogják meg a publikumot, amikor két ellentétes világfelfogás, a modern fiúé s az ósdi, maradi apáé ütköznek össze egymással. Budapesten a Nemzeti Színház mutatta be *Az erősebbet* s igazán nagy és jelentős sikert aratott, a darabot a közönség és a sajtó egyaránt a legnagyobb tetszéssel fogadta. Az aradi színház is méltóan a kitűnő darabhoz gondos előadásban, új és stilszerű díszletekkel mutatja be a kiváló drámát. A főszerepeket Kesztlerné, Follinuszné, Kesztlér, Beregi dr., Balázs, Várnay, Dellé, Hajdutska játsszák; a darabot Kesztlér rendezi.

* A szép gárdista. Az aradi színház operett-ensembleje Berté Henriknek, a kiváló francia zeneszerzőjének, a Csepürágók komponistájának új darabjára készül most Polgár rendezése mellett.

* Állandó képkiallítás Nagy Géza fényképész kapualjában. Interieur felvételek saját lakáson, ugyisint mindenféle fényképnagyítás és egyéb külső felvételek szolid árak mellett eszközöltnak. Műtermi felvételek naponta reggel 8 tól délután 5 óráig. Arad, Andrásytér 22. sz. Polgári takp. épület, földszint. Telefon 922. 6657

* A detektív hőstette az Uránia szerdai újdonságának a címe. Nagyszerű élelátással, gazdag beállításban van megcsinálva egy kímkedés története és egy élesesű detektív bravuros nyomozása. A remek kép három napig szerepel műsorban. 175

— Ti vagytok azok? — kérdezte a matróna, aki azt hitte, hogy az unokái jöttek meg.

A következő percben a két idegen bezárta az ajtót és a hetven éves hölgy hiába kiáltott segítségért. A nyomozás megállapította, hogy a két férfi J. P. és P. M. aradi bérkocsi-tulajdonosok, akiknek dolguk volt Gyorokon és jókedvű állapotban meggondolatlan cselekedetet követtek el. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a számalomra méltó öreg nőt beteggé tette a két büns ember, akik az ügyészség vádja alapján ma a vádlottak padjára kerültek. A vádlottak tagadtak. Ma nem hoztak ítéletet, mert előbb a matrórát a törvényszéki orvosok fogják megvizsgálni.

Legujabb.

(Harc szárazon és tengeren. — Mit kívánnak a szövetségesek a háboru után?)

— Lapzártá után érkezett telefonjelentéseink. —
Budapest, október 21.

Bukarest: Ma délnél 12 órakor négy török hadihajó megjelent a kavarnai kikötő előtt, körülbelül 40 kilométernyire a román határtól, Vármától északra. A bolgár lakosságon nagy pánik vett erőt és román területre menekültek. A román határon ágyudörgéseket hallanak. A román hatóság azt az utasítást kapta: a menekülő bolgár lakosságot minden nehézség nélkül engedjék át a határon. Amíg a csatahajók a kikötőt bombázták, három páncélos hajó közeledett a part felé és a parton török katonákat szállított ki.

London: A Daily Telegraph haditudósítója jelenti, hogy Tamrasnál a török csapatok a felvonuló bolgár csapatokra tüzeltek, nyolcvan embert megöltek, de azután visszavonultak. Mikor a bolgárok erősebb csapatokkal törtek előre, megtámadták a várat és annak védőit irgalom nélkül kard élre hányták. Mikor a haditudósító visszatért Filippopoliszba, megtudta, hogy a bolgárok már elfoglalták 1450 négyzet kilométer török területet, mindenütt kitűzték a bolgár lobogókat és most már tíz kilométernyire táboroznak Arianapolisztól.

Szófiából táviratozzák, hogy a bolgár csapatok előőrsei megérkeztek Adrianápoly alá és kezdik a várost ostromolni.

A Berliner Tagblatt belgrádi kiküldött tudósítója táviratozza: A Balkán államok követelései a következők lesznek győzelmük esetén: **Szerbia:** Ó-Szerbia, Üszküb és ut az adriai tengerhez. **Bulgária:** Terület szélesítés egész Adrianápolyig. **Montenegró:** Novibazárt követeli, miután Ausztria-Magyarország ezt Szerbiának megadni nem akarja és azt hiszik, hogy a monarchia Montenegró kezében szívesebben fogja látni. Görögország pedig Epiruszt követeli.

Monasztir, október 21. A Skutari mellett operáló montenegrói csapatok ma megkísérelték az Ipek felé vezető utat megszerezni, azonban a török csapatok által visszaverettek.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Nyolc delegációs hely az ellenzéknek.

(A miniszterelnök a választójogi reformról.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, október 21.

A Pester Lloyd értesül, hogy a hivatalos lap legközelebbi száma úgy Budapesten, mint Bécsben hozni fogja a delegációnak november ötödikére való összehívását. Régi szokás szerint a királyi kéziratot a képviselőházban is felolvassák, anélkül azonban, hogy ezt a törvény kötelezővé tenné. A képviselőház ülése még október folyamán lesz. A kormány ezáltal az ülés által alkalmat akar adni az ellenzéknek, különösen Andrássy Gyulának, hogy a delegációs ülésen résztvegyenek és nyolc helyet akar az ellenzék rendelkezésére bocsátani.

Mához egy hétre, október 28 án közös minisztertanács lesz, amelynek a napirendjén a bosnyák vasuti kérdések állanak. A magyar kormány részéről Lukács László, Teleszki János és Beöthy László fognak résztvenni.

Lukács László ma a Budapesti Tagblatt munkatársa előtt a választói jogról a következő kijelentéseket tette:

— Egy kalendáriumi napon, nem tudom meghatározni pontosan, amelyen a választói reform törvényét benyújthatom, de azt hiszem, hogy november hó folyamán a tervezettel készen leszünk.

Arra a kérdésre, mik lesznek a dekrétumai a választójogi tervezetnek, Lukács a következőket válaszolta:

— Erre most nem válaszolhatok, ezáltal az összes elégedelleneket magamra zúdítanám rögtön.

Végül azután ismételtén kijelentette, hogy még november hó folyamán abban a helyzetben lesz, hogy a törvényjavaslatot a képviselőház elé terjesztheti.

SPORT.

+ A vasárnapi lóversenyek nagy közönség előtt a következő eredménnyel végeztek: I. A 12. huszárezred akadályversenye. 4800 méter. 1. Molnár L. főhadnagy: Alkony (Halmay) 2. Asztalos B. hadnagy: Maseczka (Morvay) 3. von der Lühe N. hadnagy: Japper (tulajdonos). Futott még Szabó Béla százados: Debrecen. (báró Egger) és Jaut Rezső hadnagy: Gri-Gri (tulajdonos) melyek kitértek. Totalizátor 10:17, 4:7 — II. Körtési díj. Sikverseny 3200 méter 1. Pókay D. hadnagy: Fele se tréfa (Folís) 2. Filótás F. százados: Bengházi (Sibrik) 3. Craenenbroech Edgár százados: Tok (Keresztes). Több ló nem futott. Totalizátor 10:16, 4:6. — III. Hadsereg akadályversenye. 1. Mikes Andor: Geri (Sibrik) 2. Molnár L. főhadnagy: Thaya (Folís) 3. Wodianer B. hadnagy: Mehetne (tulajdonos). Futott még Éder Elemér hadnagy: Mavownen. Totalizátor 10:18 4:7. — IV. Eladóverseny. 1600 méter 1. Vidos I. százados: Palikám (Sibrik) 2. Orsich Pál gróf: Spirifankerl (Keresztes) 3. Kállay Sz.: Sikló (Pókai). Futott még Wodianer B.: Orissa (tulajd.), Czárán I.: Evening Stor (Halmay) Molnár L.: Füttyös (Folís), Thomka Elemér: Wie heisst's (tulajdonos) Brunhuber L. főhadnagy: Piros király (tulajdonos) Totalizátor 10:16, 4:6. — V. Simándi nagy akadályverseny. 4800 méter. 1. Molnár Lajos főhadnagy: Dollár (Folís). 2. Wodianer B.: Dáridó (tulajdonos). 3. Kállay Szabolcs Gredins (Sibrik). Több ló nem futott. Totalizátor: 10:15, 4:6. — VI. Altiszti gátverseny. 2400 méter. 1. Resch Mátyás tizedes. 2. Weber József őrmester. 3. Koncz Elek őrmester. Futott még három ló. A győztes kivételével az összes lovak kitértek. Totalizátor: 10:416, 4:166. Végül a Draghant steeple chase következett, amelyet Morvay Ákos 12. huszárfőhadnagy nyert meg Halmay Barna huszárhadnagy ellen. Összesen tíz ló futott.

HIREK.

Hadnagy és orfeum-énekesnő szerelmi drámája.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 21.

Bécsben, mint onnan tudósítónk telefonálja, tegnap reggel a Landstrasse egyik szállodájában motívumai és szereplői miatt érdekes szerelmi dráma játszódott le. Tegnap reggel fél öt órakor egy rendkívül elegáns pár jelent meg a szálloda portásánál. A hölgy selyembe és drága prémes bundába volt öltözve, a férfi elegáns polgári ruhát hordott. Elfoglalták a szobát, s minthogy még délig nem keltek fel, a szállodás lakatost hozatott és felnyitatta a szobát. A hölgy átlőtt halántékkal egy fotelben ült, míg az ágy szélén a férfi holttestét találták meg.

A rendőri nyomozás a következőket állapította meg a drámáról: Az öngyilkos Merczliák Ede 16. ezredbeli hadnagy, a hölgy Zenf Eugénia, művészi nevén: Moero Jenny énekesnő. Az öngyilkos hadnagy hosszabb idő óta együtt lakik Bécsben a Jäger-strasse 10. számú házban K. hadnagy nevű barátjával, akinek Moero Jennyvel szerelmi viszonya volt. Budapesten ismerte meg K. négy év előtt az énekesnőt, intim viszony keletkezett köztük és igen gyakran meglátogatták egymást Budapesten, majd Bécsben.

Körülbelül tizennégy nappal ezelőtt az énekesnő Lipcséből Bécsbe érkezett, megjelent K. hadnagy lakásán és ott meglátta Merczliák hadnagyot, akit megszeretett. Merczliák érzékeny lelkű ember volt és többször panaszkodott új barátjának, hogy fáj a lelke, amiért régi barátját meg kell csalnia. Az énekesnő nem tudta megnyugtatóni és a barátság és szerelem konfliktusából született meg a kettős öngyilkosság gondolata. Tegnap este Moero Jenny megjelent Merczliák lakásán, egész éjjel levelet irtak mindketten és különösen K. hadnagnak küldött hosszú irást, amelyben azt kívánja neki: olyan szépen haljon meg, mint ő.

— Római császár lesz az olasz király?

Párisból jelentik: A Petit Parisen jelenti bécsi forráshól, hogy az olasz királynak komoly szándéka, hogy felvegye a római császár címet. Több olasz államférfiu támogatja ezt a törekvést. Már a tripoliszi háboru kezdete óta vártak egy nagy győzelmet, hogy a tervet megvalósítsák. Mérvadó olasz helyen az a vélemény, hogy az olasz királyság a római császárság feltámasztása által csak nyerhetne és arra mutatnak rá, hogy a másik két szövetséggel egyenlő címet viselne az olasz király.

— A hadügyminiszter a királynál. Bécsből jelentik: A király ma délnél hosszabb külön kihallgatáson fogadta Aussenberg hadügyminisztert.

— Lemondott főispán. Miskolcra jelentik: Vay Elemér báró főispán betegsége miatt benyújtotta lemondását.

— A tábori vikárius Aradon. Bjelik Imre császári és királyi tábori apostoli helynök tegnap este Aradra érkezett és megsejmelte az aradi katonai lelkesítő hivatalt és a csapat kórházat. Látogatást tett az egyházi és katonai előkelőségek-nél. Holnap reggel hét órakor Temesvárra utazik.

— A török békekövet Budapesten. Budapestről jelentik: Nebi bey, eddigi szófiai török követ, aki résztvett Ouchyban a tripoliszi béketárgyalásokon mint török meghatalmazott és ezért heteken át távol volt állomásától, Budapestre érkezett és a Bristol szállodában szállt meg.

— Eljegyzés. Kondor Ernő volt kabaré igazgató, aki egy aradi biztosító társaságnak lett főtisztviselője, eljegyezte Reimer Margitot, Reimer Sándor nagyváradi fakereskedő szép leányát.

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fia **cipők,**
vizhatlan

Vadász cipők

Őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kiszárolag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Nyíltér.

Okvetlen

szerezze be cipő-, kalap-, uri divat- és

ruhaszükségletét

Korányi

Jenő nagyáruházában. Szabadság-
tér. Meglehető olcsó árak. Őriási
választék. 5441

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna 13 K.
Antilop divat magas cipő 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő 9 K.

4582—1912. tkv. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A kisjenői kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kisjenői takarékpénztár részv. társ. végrehajthatónak Hajdu Jánosné szül. Csak Zsuzsanna végrehajtást szenvedő elleni 190 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. járásbíróóság területén lévő Vadász községben fekvő a vadászai 57. sz. tjkvben A. I. 1., 2., 6-8., 11-13., 18., 19., 21. sorsz. és 135-136., 842., 969., 1014., 1027., 1095., 1163., 1166., 1931., 1933. és 1610., 1612., 1613/56. hrsz. a felvett ingatlanokra 26-2. kor. a vadászai 918. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. 1096. hrsz. a foglalt ingatlanra 227 kor. ugyanazon tjkvben A. + 1. sorsz. 1610., 1612., 1612/2., d. 8. hrsz. a felvett ingatlanra 30 kor. és a vadászai 1146. sz. tjkvben A. I. 1-2. sorsz. 870., 1080. hrsz. a felvett ingatlanokra 426 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1912. évi december hó 30. napján délelőtt 9 órakor Vadász község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is, de annak 2/3-dán alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 263 kor 20 fill., 22 kor. 70 fill., 3 kor. és 42 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 8333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kisjenőn, 1912. évi szeptember hó 16. napján.

Kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Tóth Béla, s. k.
kir. jbró.

4372—1912. pm.

Hirdetmény.

A sajtó termékek házaló, vagy utcai elárúsítása tárgyában a m. belügyminister ur 136000/1912. körrendeletével kiadott szabályzat alapján figyelmeztetem a sajtó termékek előállításával és terjesztésével foglalkozókat, hogy a sajtó termékeknek házalás útján vagy utcán és nyilvános tereken való terjesztésére, árusítására, ingyen osztogatására — az egyszerű üzleti hirdetések és meghívók kivételével — hatósági engedély szerzése szükséges.

Az engedély kérésekor a terjesztendő sajtó termék az engedélyező hatóságnak bemutatandó.

Az engedélyt Arad szab. kir. város törvényhatósági területére a város polgármestere, több törvényhatóság, vagy az egész ország területére, továbbá külföldi sajtó termékek terjesztésére a m. kir. belügyminister ur adja.

Az engedély tartama hirdapok és folyóiratoknál 3 óra terjed és mindenkor a megújítása kérelmezendő.

Az elárúsítással, vagy terjesztéssel foglalkozó egyének az engedély kiadása után a rendőrkapitányi hivatalnál bejelentendők s csak a kapitányi hivatal által „Ujság elárúsítói igazolvány”-nyal ellátott egyének foglalkozhatnak a terjesztéssel.

Igazolványt nem nyerhetnek:

1. az undort keltő, vagy ragályos betegségben szenvedők,
2. a rendőri felügyelet alatt álló egyének,
3. a testi épség, szemérem, vagyon ellen irányuló bűncselekményekért legalább 6 havi szabadságvesztéssel büntetett egyének, továbbá csavargás, koldulás, vagy nyilvános botrány okozásáért 2 ízben büntetett egyének az utolsó büntetés kiállításától, vagy elévülésétől számított 2 éven belül,
4. akik a sajtótermékek terjesztéséről szóló szabályzatban megállapított kihágásokra vonatkozó ítélet hatálya alatt állanak,
5. akik 18-ik életévüket még nem töltötték be.

Az elárúsítók, terjesztők, a rendőrhatalóság utasítására karszalagot kötelesek viselni, az igazolványt pedig kötelesek mindenkor maguknál hordani és a közbiztonsági közegek kívánatára felmutatni.

Az elárúsítóknak a hirdap, folyóirat címén és árán kívül mást kikiáltani, vagy a sajtóterméket tolatkodó módon kínálni tilos.

Az ezen rendelkezéseket sértők kihágást követnek el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ismétlés esetén 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők.

Arad, 1912. évi szeptember hó 12.

Varjassy,
polgármester.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

2 szobás udvarlakás

konyhában vízvezetékkel, 7058

november 1-re kiadó
a Fiórián-u. 6b. sz., 3. ajtó a.

Ugyanitt mintegy 160.000 köbméter malterhez és betonhoz való homok eladó, köbméterje 15 fillér.

Pathefonok

és Pathe-lemezek. a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 4178

Weisz Róza

női kalap divatterme

Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Van szerencsém az uri hölgyközönséget értesíteni, hogy bécsi bevásárlásaimból haza érkeztem, miért is a legújabb 5797

női, gyermek, velour és plüsch modell-kalapokkal

dusan felszerelt raktáramat becses figyelmébe ajánlom.

Gyászkalapok, valamint átalakítások 24 óra alatt eszközöltetnek.

Legelegánsabb szőrme garnitúrák

Kaphatók

Mayer Miklós szücsmesternél
ARAD, KOSSUTH-UTCA. 5. 7035

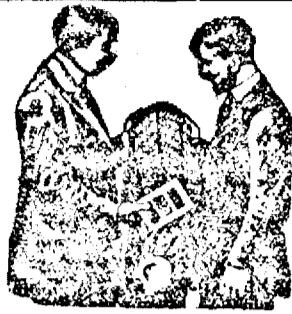
Hely-
szüke
és túl
halmo-

zott raktár miatt a legszebb
SIRKÖVEKET

feltü-
nően
jutá-
nyos
árért
lehet
besze-
rezni

Menráth J.

sirkőraktárban
József főherceg-ut II. és Boros
Beni-tér 6 szám alatt. 6185

Brünnszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakon kaphatók

ETZLER és DOSTAL cégnél
BRÜNN. Schwedeng 41. 6981

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direktre a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta választék megtekintésére bármikor küldetnek. **73**

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerárnyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárnyakban

Deutsch Izidor

Óra- és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédlők

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserelelnek.

Telefon 488. Telefon 488.

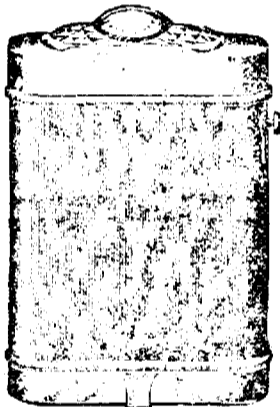
valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA,
MINŐSÉGE: ARANY

Vilanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Vilany-berendezések, vilany-oszillátorok.

Dynamó-gépek, vilanymotorok olcsón kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Salacz-utca 2. sz. 611

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Beni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő

raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri- és női cipész.

Fontos a dohányzóknak!

Dr. Brans-féle nikotin fogó, egészségóvó vattával készül

a „Savitás“

francia szivarkahüvely.

Egyedüli elárusító

őzv. Hammerschlag Lipótné
dohánytőzsdéje 5378

ARAD, Andrassy-tér 15. szám.

Uj női kalap divatterem.

Igen tisztelt ismerőseimet és a hölgyközönséget értesítem, hogy Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám alatt egy modernül berendezett 5501

női kalap divatüzletet

nyitottam, hol állandóan nagyválasztékú raktári tartok minden kivitelű eredeti bécsi, párisi őszi és téli újdonságokból feltűnően olcsó árakban. E téren több éven át szerzett szakismeretemet biztosíték, hogy nagybecsült vevőim igényeit mindenkor legjobban kielégítem. Üzletelvem: **szolid és figyelmes kiszolgálás.** Átalakításokat legizlésebben modell után készítek. Gyászkalapok azonnal elkészíttetnek. Szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel

Kenderessy Lászlóné.

VENDEGLŐ-ÁTVÉTEL

Értesítem a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt barátaimat, hogy a **Kossuth-utca 39. sz. alatti**

„48“-hoz címzett vendéglőt átvettem és azt saját vezetésem alatt tovább folytatom.

Kitűnő hegyaljai borok, frissen csapolt sör, meleg és hideg konyha, jutányos árak, figyelmes kiszolgálás. Havi étkezéseket úgy helyben, mint házhoz hordva, elfogadok. 6209

A nagyérdemű közönség b. pártfogását tisztelettel kéri

BÓZSA JÓZSEF, vendéglős.

Szalkai Arminné

himző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelen-gyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 5288
Szines és fehér himzősek, ugyszintén fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Himző és fehérneművarró leányok fizetés-sel felvétetnek.

Andrassy-tér 8. számú

házban egy

üzlethelyiség

tolyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny“ kiadó-hivatalában. József főherceg-ut 22.

Angol costum szövetek

legdivatosabb színekben **140 cm.** széles
K. 1-90, 2-50, 3-⁰⁰, 3-60, 4-⁰⁰ és feljebb.

Legnagyobb választék szövet, selyem és bársony újdonságokban

Glesinger József és fia

5899 női divatáruházában.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

OKTATÁS.**A Ziller-féle**

gépirási- és kereskedelmi szaktanfolyam folyó hó 18. óta Andrásy-ut 21. sz. I. em. lényegesen kibővített, célszerű és higiénikus helyiségekbe helyeztetett át. Új könyvelési-, levelezési-, gyors- és gépirási tanfolyamokba e hó végéig beiratkozhatni. Mérsékelt tandíj, nappali és esti tanfolyamok. Allásközvetítés díjtalan. 7059

KIADÓ LAKÁS.**Sarkad Választó-utca 19/a.**

számu házban egy 2 szobás utcai modern lakás fürdőszobával kiadó; esetleg a ház eladó. 6369

Szent István-utca 8. sz. alatt

egy modern lakás, 2 utcai szoba, előszoba, fürdőszoba és minden mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó. 7021

Légiútással,

melegvizzel ellátott elegáns 2 szobás udvari lakás, fürdőszobával, azonnal átadó. Orczy-u. 8. Háziumnál. 7086

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép világos és modern szoba azonnal, vagy november 1-re. Ugyanott egy szép utcai szoba konyhával. Bővebbet ugyanott. 6400

Egy 2 szobás,

konyha és éléskamrából álló lakás november 1-re kiadó. Farkas Ábrahám, Lázár Vilmos-utca 1. szám. 7053

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II 2551

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező, csillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

39—1912. kjsz.

Hirdetmény.

Néhai Benya Nándor volt aradi lakos hagyatékához tartozó ingóságok 1912. évi október hó 25-én d. u. 2 órakor Aradon, Péter-utca 1. szám alatt közbenjöttömmel megtartandó nyilvános árverésen eladatnak.

Arad, 1912. október 20-án.

Beles János
kir. közjegyző.

7066

Sirkoszorúk

Mindszentek és halottak napjára :-

művirág és ércből

nagy választékban kaphatók :- :-

Zimmermann Ignác

Arad, Szabadság-tér 21.

Eladó

vidéken egy elsőrendű

vegyes-kereskedés

korlátlan italmérséssel és az összes szükséges jogokkal rendelkezik. -

Cím a kiadóhivatalban. 7070

5009—1912. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Albina” takarékpénztár végrehajtató javára 2 1/2 korona tökékövetelése és járulékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a máriaradnai kir. bíróság területén lévő az Óborsai 181 sz. tjkvben A. I. 1—26. rsz. 225., 312/d, 322., 323., 324., 325., 446., 447., 451., 495., 652., 674., 983., 984., 985., 986., 1094., 1096., 1213., 1216., 1612., 1613., 1614., 1615., 1616., 1809 hrsz. ingatlanoktól végrehajtást szenvedőt megillető jutalékára 1179 korona mint ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltetik és annak megtartására határnapul 1912. évi november hó 16-ik napjának délelőtti 1/12 órája Óborsza község-házához kitűzetik.

Ezen árverésen a fent írt ingatlan birtokjuttalék a kikiáltási ár két harmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni, amennyiben ezen ár nem éretnek el, az árverést a kiküldött felfüggesztheti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 8333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1912. évi szeptember 26. napján.

Nyisztor, s. k.
kir. bíró.

7083

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

24301—1912.

Hirdetmény.

A borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tiltalmazásáról szóló 1908. XLVII. t.-cz. 4. §-a a must cukrozását szigorú korlátozások közzé szorította és előzetes engedélytől tette függővé. A cukrosítási engedély megadására, illetve megtagadására az a vincellériskolai igazgatóság, illetőleg az a szőlészeti és borászati felügyelőség illetékes, melynek kerületében a fél a cukrozást végrehajtani kívánja, a cukrozás engedélyezése iránti kérvény tehát oda nyújtandók be. A ki a mustot engedélyezés nélkül cukrozza, továbbá a ki az engedélyezettnél több cukrot, vagy meg nem engedett cukor neműeket használ, az 1908 XLVII. t.-cz. 37. §-ába ütköző kihágást követ el, mely 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárással és 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A folyó évben országszerte annyi elemi csapás s olyan nagy mértékben érte a szőlőket s e mellett az állandóan hűvös és esős időjárás is annyira kedvezőtlen volt, hogy a szőlő fejlődését és érését általában mindenütt nagyon vissza vetette, így valószínű, hogy az idén előre láthatólag többen fognak cukrozási engedélyért folyamodni, miért is közhírré tesszük, hogy az e tárgyban legújabbban kibocsájtott földművelésügyi miniszteri rendelet a városi levéltárban és a hirdetményi táblán a hivatalos órák alatt betekinhető.

Arad, 1912. október 10.

A városi tanács.

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám

816

2881

Szoigálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.**Zálogház-**

ból vételnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak

Farkas Streicher J.

Arad, Tököly-tér 1. sz. 2881

Alkalmi vételek és eladása

finom 14 karátos arany-ékszer és pontosan kipróbált zseb- és fali órákban.

Aki olcsón és szolid árut akar venni, úgy saját érdeke az, ha

ZINNER VILMOS

mű-órás és ékszerésznél

ARAD, Forray-utca, (gróf Hunyadi-palota) vásárol. Óra és ékszer-javítások 2 évi jótállás mellett.

Tört aranyat- és drága-köveket a legmagasabb árban megveszem, vagy becserélem új ékszerekre. 7075

658—1912. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényeknek 1912. évi 12686. számú végzése következtében dr. Dénes Jakab ügyvéd által képviselt Hönig Gyula javára 43 korona s jár. erejéig 1912. évi július hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a körösbökenyi királyi járásbíró 1912. évi V. 284/8. sz. végzése folytán 27 korona 15 fillér költségek erejéig, Háromalmás, adós 359. sz. lakásán leendő megtartására 1912. évi október hó 24-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvények 107. és 108. §-al értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Körösbökeny, 1912. évi október hó 11. napján.

Walder Izsó

kir. bír. végrehajtó.

7069

Új kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó intézet.
A nagyközönség szives tudomására hozom,
hogy

Aradon, Weitzer János-u. sarkán
(főpostával szemben) egy modernül be-
rendezett

kelmefestő, vegytisztító és
gőzmosó intézetet nyitottam.

Intézet: Magyar-utca 26. alatt.
Felvételi helyiség: Weitzer János-utca. (Fő-
postával szemben.)

Szives pártfogást kér kitünő tisztelettel

Knapp Sándor

tulajdonos.

5995

KÁVÉ

nyersen vagy frissen pörköelve.

TEA

legfinomabb fajokból keverve.

RUM

eredeti és saját töltésű üvegekben
csak az

ATLANTIKA

KÁVÉ ÉS TEABEHÓZATALNÁL.
Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.
Telefon 609. szám.

Használt ölem megvételre kerestetik.

ÚJ. MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára,
feketére, bármely hajat, szakált, bajuszt, azonnal
tartósan, lemoshatlanul minden nehézség nélkül,
előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a
legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az ere-
detitől meg nem különböztethető csak egy üvegből
áll, laikus is végezheti a hajfestést.

Ártalmatlan
nem tartalmaz ólmot
nem tartalmaz ezüstöt
nem tartalmaz rézet.

Ára 1 korona: 1505

Készíti:
gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON.
1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
==== ARAD. ====

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.